

jim právo stížnosti ze zvláštních důvodů poněkud obmezuje, omezení to, jež § 32 náhr. svým doslovem vylučuje, kteréžto vyloučení vzhledem k doložce §u 47 (1) téhož zákona platí, aniž je lze odčinití poukazem právě snad na předpis §u 234 ex. ř.

Čís. 4772.

Tím, že spolkové stanovy ustanovily k rozhodování sporů smírčí soud, není zabráněno spolku, by nedomáhal se na řádném soudě na členu splnění soukromoprávních nároků ze spolkového poměru. Jest na žalovaném, by při prvním roku (prvním ústním jednání) namítal příslušnost smírčího (rozhodčího) soudu.

Nepříčí se dobrým mravům (§ 879 obč. zák.) úmluva, že člen spolku jest povinen zaplatiti určitý peníz za inserci ve spolkovém listě, i kdyby v něm neinseroval.

(Rozh. ze dne 3. března 1925, Rv II 856/24.)

Žalovaná společnost byla členem žalujícího svazu filmového obchodu a průmyslu a zavázala se dáti svazovému časopisu ročně nejméně 24 stran insertu anebo zaplatiti za tuto inserci, plniti veškerá usnesení všech orgánů svazových a uznávati jich rozhodnutí. Proti žalobě o zaplacení členského příspěvku a úplaty za neodebranou inserci namítla žalovaná věcnou nepříslušnost soudu. Procesní soud první stolice zamítnuv námítku věcné nepříslušnosti, uznal podle žaloby, mimo jiné z těchto důvodů: Jest sice přisvědčiti názoru žalované, že pravidelně každé plnění předpokládá vzájemné plnění a že vymáhání odměny za plnění, které nebylo poskytnuto, jest proti dobrým mravům. To však může platiti jen pokud proti plnění na jedné straně není vzájemné hodnoty (vzájemného plnění) na druhé straně. V tomto případě není povinnost členů k zadávání inserátů ujednáním výhradně ve prospěch svazu jako podnikatele, nýbrž prostředkem k udržování svazového časopisu a k zabezpečení jeho zdatu, což jasně vyplývá z oběžníku ze dne 10. února 1923. Ustanovení, že členové svazu v případě, že by nezadaly inserce, jsou povinni zaplatiti peníz na inserce připadající, jest tedy prostředkem, který jest k dobru všech členů svazu, tedy i k dobru členu, nezadávajícího inserátů. Svaz poskytuje členům výhody a v těchto výhodách jest právě vzájemná hodnota za povinnost k zaplacení částky, připadající za inserce, nezadal-li člen inserát. Proto nemůže míti místa námítka, že toto pohledávání svazu jest proti dobrým mravům. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Usnese-li se výbor jako orgán svazu, že členové jsou povinni, uveřejniti ve svazovém časopisu určitý počet inserátů za určitou cenu, a že musí zaplatiti částku, na tuto inserci připadající, třeba by inseráty neuveřejnili, nejde o smlouvu mezi svazem a členy, která by byla nicotnou. Svaz není smluvní stranou, nýbrž jest jí souhrn členů, výborem jsou osoby, zvolené členy, a na čem se výbor usnese v zájmu svazu, je pro členy závazným. Nelze rozlišovati svaz jako jednu smluvní stranu a členy svazu jako druhou

smluvní stranu. Časopis svazu s inseráty vydáván jest v zájmu a ku prospěchu celého svazu, tedy všech jeho členů, i když snad ten, který člen v některém čísle neinseruje. Prospívá-li časopis svazový celému svazu, všem jeho členům, nelze tvrditi, že člen, neuveřejniv inserátů, neobdrží vzájemné hodnoty, i když za neuveřejněné inseráty musí zaplatiti, neboť vzájemná hodnota spočívá právě v prospěchu svazu jako celku.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání uplatňuje všechny dovolací důvody §u 503 c. ř. s., leč ve směr neprávem. Zmatečnost rozsudku a celého předchozího řízení záleží prý v tom, že rozhodnutí tohoto sporu, jak se teprve nyní v dovolání poprvé namítá, nenáleželo vůbec na pořad řádných soudů, nýbrž přísluší jedině a výhradně smírčímu soudu žalujícího svazu, který dle čl. 20 stanov jest povolán rozhodovati spory členů mezi sebou a se svazem, a jemuž se žalovaná společnost, přistoupivši za člena svazu a podepsavši revers pro vstup do spolku, závazně podrobila. Tento smírčí soud jest prý závazným a dlužno k nepřipustnosti soudního pořadu, z toho plynoucí, podle §u 42 j. n. přihlížeti z povinnosti úřední i ve vyšších stolicích. Názor tento, jež dovolatelka podepírá poukazem na rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni čís. sb. Gl. U. pokr. 4136, jest však mylným a opuštěn zúplna důslednou judikaturou novější. Dle čl. XII. uvoz. zák. k c. ř. s. byly v platnosti zachovány kromě ostatních též zákonné předpisy, dle nichž dostalo se korporacím, ústavům a spolkům práva, zřizovati k rozhodování určitých sporů smírčí soudy, a přichází v tomto případě ve zřetel zejména předpis §u 4 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák., dle něhož stanovy spolku, tomuto zákonu podléhajícího, musí obsahovati i ustanovení o způsobu, jak urovnávati jest rozepře z poměru spolkového. Lze ponechat stranou, zda doslov čl. 20 stanov zahrnuje v sobě veškeré rozepře onoho druhu, totiž nejen rozepře z poměrů povahy kárné, nýbrž i občanskoprávní rozepře mezi spolkem a členy. Neboť, i kdyby tomu tak bylo, jest nepochybné, že pro rozepře tohoto druhu, které jinak zpravidla příslušejí na pořad řádných soudů, není příslušnost smírčího soudu spolkového normou absolutně neúchylnou, takže by se súčastněné strany buď výslovnou nebo zákonem předpokládanou dohodou od této příslušnosti odchýlili a spornou věc na řádný soud k rozhodnutí vznésti nesměly. Pokud tedy jde o tyto občanskoprávní rozepře, nemá příslušnost spolkového rozhodčího soudu jiného právního významu, než kterákoli jiná dle dohody stran zase volně odvolatelná úmluva, dle které se strany v mezích zákonné přípustnosti shodnou na příslušnosti určitého soudu nebo na rozhodnutí rozepře rozhodčím. Od této příslušnosti, stanovené smlouvou nebo stanovami, obě strany vízící, nesmí se arciť jedna strana odchýliti, odporuje-li tomu strana druhá a nutným důsledkem tohoto hlediska jest, že takovému jednostrannému postupu může býti s úspěchem čeleno jen způsobem a pořadem, který v té příčině předpisuje § 240 c. ř. s. Žalovaná společnost měla tudíž, chtěla-li setrvati při příslušnosti spolkového smírčího soudu,

nejpozději při prvním roku, pokud se týče při prvním ústním jednání namítati tuto stanovami založenou příslušnost spolkového rozhodčího soudu (§ 240 c. ř. s.). Neučinila-li tak a obmezila-li se pouze na to, že namítala jediné věcnou nepřislušnost okresního soudu, čímž — jak žalující strana případně uvádí, nepřímou sama projevila souhlas, aby sporná věc byla projednána řádným soudem, ovšem jiným soudem dle jejího domnění věcně příslušným, dala tím zřetelně na jevo, že na příslušnosti spolkového, smírčího soudu netrvá a srozuměna jest, by sporná věc na řádný soudní pořad vznesená tímto pořadem rozhodnuta byla. Důsledkem toho stihají dovolatelku důsledky, které § 104 j. n. pro obdobné případy stanoví, a dovolatelka nemůže býti nyní již slyšena se svou teprve v dovolání uplatněnou námitkou domnělé nepřipustnosti soudního pořadu. Z povinnosti úřední dlužno i ve vyšších stolicích k námitce tohoto druhu přihlížeti jen tehdy, je-li sporná věc dle zákonných předpisů působnosti řádných soudů vůbec odňata, čemuž však dle shora uvedených úvah není v tomto případě (§§ 42 j. n., 240, 477 čís. 6 c. ř. s.). Zbývá pojednati ještě o námitce, kterou dovolatelka s hlediska §u 503 čís. 4 c. ř. s. proti rozhodnutí druhé stolice uplatňuje v tom směru, že prý se přiči dobrým mravům, žádá-li se na ní placení insertů, jež nebyly uveřejněny, a že nemravnou a nicotnou jest již dotyčná doložka obsažená ve vstupním reversu. Námitka tato jest zcela neoprávněna a svědčí spíše o zneužívání zásady sdružené podpory a ochrany společných stavovských prospěchů a zájmů, již spolky tohoto druhu sloužiti mají a k vůli níž žalovaná sama za člena žalujícího svazu přistoupila. V rozsudcích nižších stolic bylo již případně vyloženo, že vzájemná hodnota za splnění závazky členů svazu záleží právě v této účinnější ochraně a podpoře společných i jednotlivých zájmů a prospěchu členstva. Zda tohoto vzájemného prospěchu se také skutečně docílí a zda prospěch ten jest úměrným příspěvkům členů, nelze zkoumati v tomto sporu, a bylo věcí vlastní úvahy žalované společnosti, než do svazu vstoupila. Vstoupila-li do něho, převzavši členské závazky, jest povinna, je vůči spolku jako druhé smluvní straně plniti, a nelze seznati, v čem by spočívala nemravnost nároku žalujícího svazu na splnění těchto závazků, když svaz byl k vymíněnému vzájemnému plnění ochoten, při čemž žalující spolek po právní stránce správně poukazuje k tomu, že jde o t. zv. smlouvu insertní, již posuzovati jest dle norem o smlouvách o dílo (§§ 1165, 1168 a násl. obč. zák.).

Čís. 4773.

Útraty stávají se samostatnou pohledávkou teprve tím, že byly pravoplatně přisouzeny. Nejsou dotčeny vyrovnacím řízením, byly-li pravoplatně přisouzeny teprve za tohoto řízení.

(Rozh. ze dne 4. března 1925, R I 145/25.)

V exekčním řízení ku vydobytí útrat, jež byly pravoplatně přisouzeny teprve za vyrovnacího řízení o dlužníkově jmění, navrhl dlužník,